

Әл-Фараби атындағы
Қазақ ұлттық
университеті

QAZAQ UNIVERSITETI

Апталық
1948 жылдың
20 сәуірінен шыға
бастады

№21 (1803)
22 мамыр
2021 жыл

www.kaznu.kz

facebook.com/KazakhNationalUniversity

vk.com/kazuniversity

instagram.com/KAZNU_FARABI

Әлемдік әдебиет алыбы

Әл-Фараби атындағы ҚазҰУ-да «Танып-біліп өзімізді өзгеден, біз көшеміз өзімізге бет алып: Олжас және мәдениеттерді жақындас-тыру» атты халықаралық ғылыми конференция өтті. Алқалы жиын көрнекті ақын және қоғам қайраткері Олжас Сүлейменовтің 85 жылдық мерейтойына арналды. Оған Қазақстан және алыс-жақын шетелдердің мемлекет және қоғам қайраткерлері, ЖОО басшылары мен ғалымдары, БАҚ өкілдері қатысты.

Білім ордасының басшысы Жансейіт Түйебаев Олжас Омарұлын мерейлі жасымен құттықтай отырып, ақынның шығармашылығы мен әлемдік мәдениетке қосқан үлесі жайында ой толғады. Дара тұлғаның өз өлендері арқылы әлемдік руханият ауқымын қамтып, халықаралық мінберлерде адамзатқа ортақ мәселелерді көтергенін атап өтті. Өз сөзінде ректор: «Әлем азаматы деңгейіне көтеріліп, рухты жырларыңызбен миллиондаған

оқырманның жүрегіне жол таптыңыз», – дей келе, Францияның экс-президенті Жак Ширактың Елбасымен кездесуінде ақын өлеңін оқып, қазақ халқына айрықша құрмет көрсеткенін еске алды.

ЖОО басшысы жаңашылдығымен дараланатын ақын шығармаларының тереңіне үңілді. Әлемдік әдебиетте Олжас Сүлейменовтің рухани феноменіне қызығушылық жоғары екенін айта отырып, Сорбонна профессоры Леон Робельдің пікірімен бөлісті.

– Француз жазушысы «Қыш кітабы» поэмасының аудармасын ұсына келе: «Олжас Сүлейменовке мәдениеттер бауырластығы және халықтардың рухани өзара даму

идеясы бұрыннан жақын. Оның пікірінше, жазудың, тілдердің және аңыздардың құпиясын ашу бізге адамзат тарихына басқаша қарауға көмектеседі. Біздің ыдыраған әлем мұндай қуатты үнді көптен бері естімеді – Олжас Сүлейменовті Пилгамеш, Гюго, Хлебников сынды ұлылардың мұрагері немесе ізбасары ретінде мойындаймыз», – деген болатын, – дей келе, ректор қоғам қайраткерінің тәуелсіз мемлекетіміздің нығаюына қосқан үлесіне кеңінен тоқталды.

Қарашаңырақта ақын атындағы аудитория мен мұражай ашылды.

Әйгерім
ӘЛІМБЕКОВА

Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті сұранысқа ие жоғары оқу орындарының ұлттық рейтингі нәтижесі бойынша қазақстандық білім ордаларының арасында үлкен айырмашылықпен алға шығып, көш бастады.

ҰЛТТЫҚ РЕЙТИНГТЕ КӨШ БАСТАДЫҚ

Академиялық талдау және жоғары сапа обсерваториясының (IREG) халықаралық аккредитациясын иеленген Аккредиттеу және рейтинг тәуелсіз агенттігі (IAAR) Қазақстан Республикасының сұранысқа ие ЖОО-лары – 2021 ұлттық рейтингінің қорытындысын шығарып, еліміздің үздік университеттерін анықтады. Әл-Фараби атындағы ҚазҰУ рейтингте ең жоғары балл жинап, жетекші орынды иеленді. Бұл – ҚазҰУ-дың білім беру қызметтері нарығындағы жоғары сұранысқа ие болуы мен бәсекеге қабілеттілігінің айқын көрінісі.

IAAR рейтингтің басымдыққа ие индикаторлары мен көпфакторлы әдістемесіне сүйене отырып, қазақстандық жоғары оқу орындарына өз білім беру бағдарламаларының сұраныс деңгейін анықтауға мүмкіндік береді. Сонымен қатар ЖОО-ның сапалы жұмыс істеуіне ықпал етіп, ең бастысы, талантты талапкерлерді тарту және жұмыс берушілер мен бизнес өкілдері үшін жоғары оқу орнының қажеттілігі шеңберін кеңейтуге жол ашады.

IAAR ұлттық рейтингінің бірегей сандық технологиясы еуропалық талаптарға сай және 2000-нан астам ҚР білім беру бағдарламалары мен ЖОО-ларының рейтингін қалыптастыруға мүмкіндік беретінін атап өткен жөн. Бұл жоғары оқу орындарын өз қызметінің тиімділігін арттыруға ынталандырады және білім беру ісінің экспорттық әлеуетін көтеруге ықпал етеді. Ал рейтинг білім алушылар үшін тұлғалық қалыптасу мен кәсіби өсуде өз бағытын таңдауда негізгі бағдар болып табылады.

Қазақстандық жоғары оқу орындары рейтингінің қорытындылары IAAR-дың ресми сайтында және «Казакстанская правда» газетінің 2021 жылғы 17 мамырдағы санында жарияланған.

Әйгерім ӘУЕЗХАН

«Болашақпен» тағы төрт елде оқуға болады

Білім және ғылым министрлігінің хабарлауына, Қазақстанда «Болашақ» білім беру бағдарламасы аясында студенттерді оқыту ауқымы төрт елге кеңейтілді. Олардың қатарына Австрия, Чехия, Ирландия және Оңтүстік Африка кірді. Сондай-ақ тізімге Гонконг (Қытай) қосылды. Осылайша енді қазақстандықтар «Болашақ» бағдарламасы бойынша 27 елде оқи алады.

Естеріңізге сала кетейік, биыл өтінімдерді қабылдау 4 мамырда басталып, 27 қазанға дейін жалғасады. Бүгінгі таңда қазақстандықтардан 158 өтініш келіп түскен.

Әлемдік пандемияға қарамастан, Халықаралық бағдарламалар орталығы қазақстандықтар білім ала алатын шетелдік жоғары оқу орындарының санын ұлғайтты. Егер өткен жылы олардың саны 138 болса, 2021-23 жылдары 207 жоғары оқу орны қазақстандық

азаматтарды оқуға қабылдауға дайын.

Бұл ретте жоғары оқу орындарын іріктеу талаптары да күшейтіліп отыр. Мәселен, ЖОО үш халықаралық академиялық рейтингке кіруі тиіс.

Стипендияларды тағайындау жүйесіне де өзгерістер енгізіліп жатыр. Ол үш кезеңнен тұрады: маусым айында – 90, тамызда – 170 және қарашада 125 стипендия бөлінеді. Бұл стипендияны осы кезеңге

берілген өтінімдерге сәйкес біркелкі бөлуге мүмкіндік береді.

2021 жылы «Болашақ» бағдарламасы бойынша оқуға 1055 стипендия бөлінді. Оның 555-і магистратура, резидентура, докторантура және тағылымдама бағдарламалары бойынша бөлінеді. Тағы 500 стипендияны отандық ғалымдар алады.

**ОБРАЗОВАНИЕ —
ДВИЖУЩАЯ
СИЛА РАЗВИТИЯ**

3

**ШЫҒЫСТАҒЫ
ШЫРҒАЛАҢ:
Риддердегі өртке
ғалымдар ғарыштан
талдау жасады**

4

Өтеген ОРАЛБАЙҰЛЫ:
**ҚАЛАШЫҚТЫҢ
ҚАДАСЫ ҚАҒЫЛҒАНДА
КУЭ БОЛДЫҚ**

5

Сегодня мы говорим о творчестве и вкладе в мировую культуру великого поэта и общественного деятеля Олжаса Омаровича Сулейменова.

Духовный феномен Олжаса Сулейменова – уникален, он как номад-пассионарий, его творчество, вобрав в себя лучшие традиции казахской культуры, стало общечеловеческим. Оставаясь плотью от плоти казахом, Олжас Омарович творит на русском языке, избрав тем самым путь обогащения своей национальной культуры, литературы. Воспевая свою культуру, он обогащается другой. Он пишет: «Я бываю Чоканом! Конфуцием, Блоком, Тагором!», «Я – сын двух миров!».

Профессор Сорбонны Леон Робель, представляя французскому читателю свой перевод поэмы «Глиняная книга», отмечал: «Олжасу Сулейменову давно уже близка идея братства культур и духовное взаимообогащение народов. Он хочет читать историю, как большую книгу переселений и изменений знаков. Расшифровка письменности, языков и легенд, по его мнению, поможет нам по-другому взглянуть на Историю Человечества. Давно уже наш раз-

ГЛЫБА ПЛАНЕТЫ

дробленный мир не слышал такого сильного голоса – мы признаём Олжаса Сулейменова наследником или преемником Гильгамеша, Гюго, Хлебникова, одним из тех, величие которых естественно».

Олжас Сулейменов известен не только своим знаменитым произведением «Аз и Я», но и стихами, поэмами, содержательными интервью. У него свой особый философский взгляд на слово, письменность, книгу, литературу, искусство. Читая Олжаса, понимаешь истину и значимость самого слова. Насколько важно использовать «слово» как главный инструмент в качестве художественного отображения

действительности и постижения культуры, истории человечества в целом. В произведениях О.Сулейменова раскрывается вклад роли тюркских народов в развитии мировой культуры и мировой истории. В своих произведениях Олжас Сулейменов создаёт образ казахского народа, воспевает степные просторы Казахстана, но вместе с тем не умаляет величие гор.

Его знаменитое кредо: «возвысить степь, не унижая горы». Олжас Омарович – глубокий, оригинальный мыслитель. Поэт, говоря о роли книги в истории человечества, отмечает, что книга является самым объективным, самым выразительным

символом цивилизации. Она развивает творческие способности, заложенные в человеке, как никакое другое средство информации.

Олжас Сулейменов характеризуется и как человек решительных действий.

Именно он в короткий срок создал международное антиядерное движение «Невада – Семипалатинск». Тогда мир увидел в нем Политика-дипломата Мирового уровня. И его Слово оказало мощное воздействие на формирование духовных и политических ориентиров мыслящих людей. Впервые в новейшей истории независимая республика во главе с Н.А.Назарбаевым

самостоятельно решила проблему прекращения ядерных испытаний. Закрытие Семипалатинского полигона объединило весь народ. Это общественно-гражданская позиция Олжаса Сулейменова свидетельствует о его постоянном стремлении действовать словом, пером и делом во благо Родины и мира в целом.

Мировая интеллектуальная элита знает Олжаса Сулейменова как государственного и политического деятеля. Неоценима его деятельность в качестве дипломата в статусе постоянного представителя Республики Казахстан при ЮНЕСКО. Особое видение мира, емкость смысла, выраженная в энергетически заряженных словах, заставляет непроизвольно цитировать О.Сулейменова.

В этот замечательный день мы отмечаем 85-летний юбилей нашего великого соотечественника, мыслителя. Я бы назвал его духовная глыба, мощь мысли, гордость народа. От всей души желаю Олжас Омаровичу крепкого здоровья, долголетия, творческих достижений. Хочу, чтобы он вдохновлял и воспитывал не одно поколение молодежи, его творчество как духовное назидание «... атадан балаға» служило нам всем духовным ориентиром и в далеком будущем.

Жансейт ТҮЙМЕБАЕВ,
Председатель Правления
– Ректор КазНУ имени
Аль-Фараби

Фараби ұлағатына арналған дәріс

Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университетінде ҚР Тәуелсіздігінің 30 жылдығы аясында академик Әбсаттар қажы Дербісәлі «Отырарлық ғұламалар» тақырыбында дәріс оқыды.

Бұл – білім ордасының «Отыз жылдыққа – отыз апталық» жол картасы негізінде «Ұлы Фарабидің ұлағаты» бағыты бойынша жоспарланған бұқаралық дәрістердің бастамасы.

Алғашқы дәрісті ұлы даланың дара тұлғасы – Әбу Насыр әл-Фараби мен өзге де данышпандардың жазба мұрасын зерттеп, ғылыми айналымға енгізуге шығармашылық өмірін арнаған ҚР ҰҒА және Халықаралық араб тілі ҒА академигі Әбсаттар қажы Дербісәлі өткізді.

Ғалым Отырар қаласынан шыққан 30-дан астам ғұлама жайлы мол мағлұмат беріп, олардың еңбектерінен деректер келтірді. Соның ішінде Әбу Насыр әл-Фарабидің өмірі мен шығармашылығына кеңінен тоқталып өтті.

Дәрісте Қазақстанның тәуелсіздік жылдары жеткен ғылыми

және мәдени жетістіктері де сараланып, көпшілік назарына ұсынылды. Қатысушы ғалымдар мен студенттер, көпшілік қауым қазақ мәдениеті мен ғылымы жайлы құнды ғылыми деректер мен дәйектерге қанықты.

Кездесу Халықаралық Әл-Фараби орталығының ұйымдастыруымен өтті.

Айта кетсек, орталық фарабитану, қазақ және түркі философиясы саласында ғылыми-зерттеу қызметін жүргізеді. Әл-Фараби трактаттарын аудару және басып шығару жұмыстарымен айналысады. Сонымен қатар орталыққа Әл-Фараби мұрасын сақтау, қайта құру және насихаттау бойынша таяу және алыс шетел мамандарының халықаралық ынтымақтастығын үйлестіру де жүктелген.

Өз тілшімізден

ЖЕР-СУ АТТАРЫНА ЖАН БІТІРДІ

Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университетінде Түркі академиясының ұйымдастыруымен белгілі түрколог, қазақ тіл білімінің көрнекті өкілі, профессор Жанұзақ Телғожаның 95 жылдық мерейтойына орай ғылыми конференция өтті. «Ғалым Телғожа Жанұзақ және ономастика мәселелері» атауымен өткен шарада «Қазақ ономастикасы» атты 5 томдық еңбектің тұсауы кесіліп, қалың оқырманға жол тартты.

Халықаралық Түркі академиясының президенті Дархан Қыдырәлі ғалымға арнаған құттықтауында оның ғылыми шығармашылығының мәні мен маңыздылығын ашып көрсетті. Ұйым басшысы өз сөзінде: «Жер-судың аты – тарихтың хаты» деген қанатты сөз тіл білімінің сардары Телғожа Жанұзақтың іргелі ғылыми еңбектерінің терең мазмұнына арналғандай.

Отандық ономастика ғылымының негізін салушылардың бірі болған ол аталған саланың жеке пән ретінде бой көтеріп, өркен жаюына зор үлес қосты» дей келе, тілші-ғалымның қазақтың әр өлкесі, өзен-бұлағының көне түркі, арғы сақ, ғұн дәуірлерінен тамыр тартқан қасиетті атауларын жарқырата көрсетіп, дәйекті дәлелдеп бергенін жеткізді.

Басқосуда Әл-Фараби атындағы ҚазҰУ-дың әлеуметтік даму мәселелері жөніндегі проректоры м.а. Әлия Мәсәлімова ғалымды мерейлі жасымен құттықтап, арнайы сый-сияпат тапсырды. Ол ҚР Мемлекеттік сыйлығының лауреаты, ҚР ҒА Шоқан Уәлиханов атындағы сыйлығының иегері, ҚР Гуманитарлық ғылым академиясының академигі Телғожа Сейдинұлының тіл білімінде іргелі мектеп қалыптастырғанына тоқталып өтті.

Белгілі ғалымның қазақ тіл білімінің дамуына қосқан өлшеусіз үлесі жайлы таны-мал абайтанушы ғалым Мемлекет Мырзахметов, М.Әуезов атындағы Әдебиет және өнер институтының директоры Кенжетан Маттыжанов, Ш.Уәлиханов атындағы Тарих және этнология институтының директоры Зиябек Қабалдинов, А.Байтұрсынов атындағы Тіл білімі институтының директоры Анар Фазылжанова, ҚазҰУ жанындағы Абай ғылыми-зерттеу институтының директоры Жанғара Дәдебаев сынды көрнекті қоғам қайраткерлері

мен ұлт зиялылары ой толғап, пікір білдірді.

Сондай-ақ жиында парасатты тулғаның лексикология, лексикография, терминология, ономастика, орфография және халық ауыз әдебиеті мен аударма мәселелері бойынша терең зерттеу жүргізіп, 500-ге жуық еңбек жазғаны атап өтілді.

Айта кетсек, тілші-ғалым 1989 жылы жоғарғы үкімет орындарына хат жолдап, Мемлекеттік ономастикалық комиссия құру жайлы мәселе қойды. 1990-1998 жылдары ол осы комиссияның ғалым-хатшысы, 1999-2003 жылдары мүшесі болып, қоғамдық негізде ауқымды жұмыс атқарды.

Телғожа Жанұзақтың іргелі еңбектері бүгінде қоғам сұранысын өтеп, көптеген зерттеу жұмыстары төлқұжат беру органдары мен азаматтық хал-актілерін тіркеу мекемелерінде кеңінен пайдаланылатын, ұлттық мүддеге қызмет ететін құнды құралға айналып отыр.

Әйгерім
ӘЛІМБЕКОВА

Тридцать лет независимости можно условно разделить на три десятилетия. У каждого десятилетия была своя миссия в решении тех проблем, которые являлись важнейшими в экономическом, социальном и политическом плане. И все сегодняшние свершения, достигнуты благодаря лидеру нашей нации, Первому Президенту Н.А.Назарбаеву, мудрости и здравому смыслу нашего народа, единству и сплоченности проживающих в нашей стране народов, кропотливому труду наших соотечественников.

В этом году исполняется 30 лет независимости нашей страны. С точки зрения истории, тридцать лет – это время, которое протекает в мгновение ока. Но, это целая эпоха в жизни народов, в которой чередуются трудности и радости, кризисы и реформы, остановки и развитие. И мы, граждане нашего государства, прошли этот сложный путь. Осознавая независимость своей страны, каждый сознательный гражданин, безусловно,

Казахский Национальный университет имени аль-Фараби создает все условия, для получения качественного высшего образования не только для студентов из всех регионов Казахстана, но и для студентов из ближнего и дальнего зарубежья.

Внедрение различных инноваций, современных методов и технологий при подготовке специалистов, а также реализация действенных социальных проектов на базе КазНУ имени

и государства в целом. В современном обществе меняется отношение к детям и лицам с особыми потребностями, защищаются их права, оказывается большая педагогическая, психологическая и социальная помощь родителям.

Образование лиц с особыми образовательными потребностями стало одним из приоритетных направлений деятельности всей системы образования Республики Казахстан. На сегодняшний день интеграция лиц с ограниченными возможностями здоровья в общеобразовательную и социально-культурную среду, является закономерным этапом развития системы инклюзивного образования, связанным с переосмыслением обществом отношения к лицам с

ОБРАЗОВАНИЕ – ДВИЖУЩАЯ СИЛА РАЗВИТИЯ

задается волнующими его вопросами: «Каких успехов мы достигли за тридцать лет?», «Какую страну мы оставим следующему поколению?», «Что еще мы можем сделать, чтобы укрепить нашу независимость?». Эти вопросы возвращают нас в прошлое, без чего не может быть будущего, и являются важным моментом при анализе достижений и недостатков, в объединении наших целей и новом рывке в будущее.

В целом, силы нашего государства всегда были направлены на создание справедливого общества и в любом деле, руководствуясь принципом справедливости, наша страна добивается больших достижений по всем направлениям. Например, в нашей стране с каждым годом улучшается социальное положение населения, мы можем гордиться достижениями во многих областях, в том числе и международными успехами нашей страны.

Движущей силой развития и достижения успехов в различных областях в современном, независимом Казахстане, является образование. Елбасы, Н.А.Назарбаев все годы независимости нашей страны, в своих посланиях народу Казахстана, подчеркивал о значимости образования подрастающего поколения и особый акцент он делал на высшее образование, на подготовку специалистов. И его пристальное внимание к совершенствованию высшего образования дало свои результаты в виде огромных достижений и в этой сфере. Мы вошли в мировое образовательное пространство, у нас действует система непрерывного образования, которая занимается обучением и воспитанием будущих поколений, а также подготовкой молодых специалистов. Они, новые поколения казахстанцев, генераторы новых идей, внесут свою лепту в развитие нашей независимой страны, поэтому мы должны направить потенциал подрастающего поколения в нужное русло и эффективно использовать его. В этой связи,

Аль-Фараби, способствуют формированию сильной духовно - нравственной и интеллектуальной личности будущего специалиста. За 30 лет произошли кардинальные изменения: поменялось отношение преподавателей к своей деятельности, изменились подходы к воспитанию современных специалистов, привносятся в процесс обучения инновационные технологии. Например, работая в КазНУ им. Аль-Фараби, каждый преподаватель управляет учебно-воспитательным процессом студентов, мы руководим научными работами, ежегодно выпускаем новые кадры для нашей страны в области педагогики и психологии, социальной педагогики, учителей самопознания, чего не было в предшествующие годы нашей независимости и за 30 лет, своим трудом мы внесли немалый вклад в развитие нашей страны. На современном этапе, новым для нас является то, что в рамках модернизации казахстанского образования, в нашем университете идет подготовка специалистов в области инклюзивного образования. И от радно, что именно мне, как координатору новых образовательных программ и моим коллегам, предстоит активно участвовать в подготовке специалистов, востребованных на современном этапе.

На сегодняшний день, нами подготовлены и внедрены две новые образовательные программы – «Современные технологии в условиях инклюзивного образования» и совместная с КазНМУ им. С.Асфендиярова образовательная программа «Медико-педагогическое сопровождение инклюзивного образования» для обучающихся ступени магистратуры. Это специалисты нового поколения, которые востребованы в обществе в связи с пристальным вниманием к людям с особыми образовательными потребностями, так как проблемы инклюзивного образования, являются проблемой не только детей и их родителей, но и всего общества

ВНЕДРЕНИЕ РАЗЛИЧНЫХ ИННОВАЦИЙ, СОВРЕМЕННЫХ МЕТОДОВ И ТЕХНОЛОГИЙ ПРИ ПОДГОТОВКЕ СПЕЦИАЛИСТОВ, А ТАКЖЕ РЕАЛИЗАЦИЯ ДЕЙСТВЕННЫХ СОЦИАЛЬНЫХ ПРОЕКТОВ НА БАЗЕ КАЗНУ ИМЕНИ АЛЬ-ФАРАБИ, СПОСОБСТВУЮТ ФОРМИРОВАНИЮ СИЛЬНОЙ ДУХОВНО-НРАВСТВЕННОЙ И ИНТЕЛЛЕКТУАЛЬНОЙ ЛИЧНОСТИ БУДУЩЕГО СПЕЦИАЛИСТА. ЗА 30 ЛЕТ ПРОИЗОШЛИ КАРДИНАЛЬНЫЕ ИЗМЕНЕНИЯ: ПОМЕНЯЛОСЬ ОТНОШЕНИЕ ПРЕПОДАВАТЕЛЕЙ К СВОЕЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ, ИЗМЕНИЛИСЬ ПОДХОДЫ К ВОСПИТАНИЮ СОВРЕМЕННЫХ СПЕЦИАЛИСТОВ, ПРИВНОСЯТСЯ В ПРОЦЕСС ОБУЧЕНИЯ ИННОВАЦИОННЫЕ ТЕХНОЛОГИИ.

особыми образовательными потребностями, признанием равных прав на получение образования и представляет собой актуальную проблему коррекционной педагогики и психологии. Развитие инклюзивных форм обучения лиц с особыми образовательными потребностями требует не только материально-технического оснащения общеобразовательных учреждений, но и создания специальных учебных программ для учащихся, подготовки и переподготовки кадров в сфере инклюзивного образования. И в этой связи, подготовка кадров в сфере инклюзивного образования является закономерным этапом развития системы высшего образования.

Магистранты, обучающиеся по данным образовательным программам, получают знания, умения и навыки работы с лицами с особыми образовательными потребностями, особенно с детьми с ограниченными возможностями здоровья и их родителями, с применением современных психолого-педагогических технологий, издаются научные труды. Также, знания физиологических особенностей детей, способствует применению различных подходов в деятельности педагога-психолога в современной школе, в сфере здравоохранения, а также в различных коррекционных и реабилитационных центрах. С учетом передовых практик других стран, опираясь на новые модели обучения в инклюзивном образовании детей с особыми потребностями, мы совместно с магистрантами создаем

модели инновационных подходов в работе с родителями и детьми, а также модели создания благоприятных условий для интеграции детей в общество. Подготовка и выпуск специалистов в сфере инклюзивного образования, их активное участие в научных мероприятиях, проведение исследований в области инклюзивного образования приведет к позитивным изменениям на всех уровнях учебно-воспитательной деятельности образовательных институтов, что повысит качество образования с инклюзивной практикой.

Руководство Казахского Национального университета имени Аль-Фараби не ограничивается открытием образовательных программ в области инклюзивного образования. В нашем университете проявляют заботу и о студентах с особыми образовательными потребностями. Например, с 2018 года функционирует Центр поддержки студентов с ограниченными возможностями здоровья. Целью Центра является оказание поддержки и необходимой помощи студентам в учебном процессе, проведение психологических консультаций, организация воспитательных мероприятий, профориентационной работы и других видов деятельности, с учетом потребностей данной категории студенческой молодежи.

Хотелось бы также отметить, что сопровождение инклюзивного образования студентов с особыми образовательными потребностями представляет собой актуальную проблему педагогики, психологии и об-

разовательного менеджмента. Исследуя данную проблему, мы работаем над разработкой методических рекомендаций для психолого-педагогического сопровождения студентов с особыми образовательными потребностями в учебно-воспитательном процессе.

Как директор данного Центра, я стараюсь организовать волонтерскую работу, привлекая студентов специальностей «Педагогика и психология» и «Социальная педагогика и самопознание», а также взаимодействовать со всеми структурными подразделениями университета по решению вопросов студентов с особыми образовательными потребностями. Так, например, все студенты с ограниченными возможностями здоровья и имеющие инвалидность, получают профессиональную медицинскую помощь и консультации в ЦОС «Кермет» при КазНУ. В учебно-воспитательном процессе для студентов с ограниченными возможностями здоровья создаются наиболее благоприятные условия. Проводится работа по формированию системы сопровождения студентов с ограниченными возможностями здоровья в учебной и вне учебной деятельности, которая учитывает их психофизиологические особенности и позволяет свести к минимуму различные затруднения, возникающие в этой связи.

Подводя итоги, хотелось бы отметить, что КазНУ имени аль-Фараби являясь флагманом среди вузов страны, не сдает своих позиций ни в одном направлении. Это подтверждается неустанным трудом руководства вуза, профессорско-педагогического состава и соответственно, постоянным продвижением наверх в мировых рейтингах.

Независимость Казахстана предполагает не просто ее провозглашение или создание фундамента государства. Независимость подтверждается ежедневным трудом каждого гражданина нашей страны, особенно молодежи, а также развитием всех сфер нашей жизни, чтобы не останавливаться на достигнутых успехах и постоянно двигаться вперед.

Анар МУКАШЕВА,
доктор педагогических наук,
доцент кафедры
Педагогики и
образовательного
менеджмента КазНУ

Өрт, су тасқыны, жер сілкінісі – айтып келмейтін апат. Риддер қаласы маңында болған орман өрті де аяқталып елді дүр сілкінтті. Тиісті органдар тілсіз жаудың шығу себебін анықтап жатқанда, біздің ғалымдар ғарыштық технологиялардың көмегімен салдарын саралап шықты.

Сонымен, төтенше жағдай орын алғанда ғарыштық технологиялардың тағы да қандай мүмкіндіктері бар? Осы сауалға жауап іздеп, университетіміздегі Жерді қашықтықтан зондтау орталығының директоры Бахыт

Сахариетті сөзге тарттық. Оның айтуынша, жер серіктерінен алынатын мәліметтер ауқымды жерлерге сараптама жасауға өте қолайлы.

– Жерді қашықтықтан зондтау спутниктерінің мәліметтері

төтенше жағдайлар, техникалық апаттар мен климаттық катаклизмдердің салдарын талдауға тиімді. Одан бөлек, жерүсті немесе авиациялық бақылау тәсілдерімен салыстырғанда жедел. Әсіресе аумағы 10-100 шаршы шақырымнан асатын аймақтарға анализ жүргізу үшін ЖҚЗ – таптырмас тәсіл. Арзан әрі қауіпсіз деуге болады, – дейді орталық басшысы.

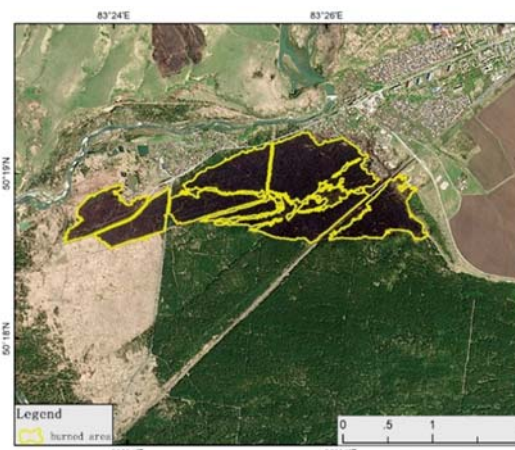
Қазіргі таңда жерді қашықтықтан зондтау технологиясы өртену қаупі жоғары аумақтарға да мониторинг жүргізуге болатынын көрсетіп отыр. Анализ барысында ойлы-қырлы жерлер, жол мен елді мекендердің орманнан қашықтығы есепке алынады. Өрттің таралу жылдамды-

ШЫҒЫСТАҒЫ ШЫРҒАЛАҢ: РИДДЕРДЕГІ ӨРТКЕ ҚАЗҰУ ҒАЛЫМДАРЫ ҒАРЫШТАН ТАЛДАУ ЖАСАДЫ

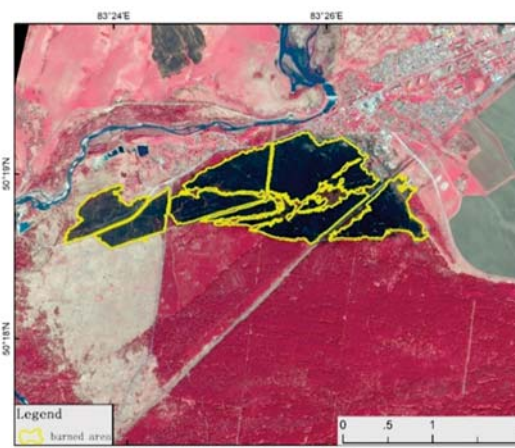
Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университетіне қарасты Жерді қашықтықтан зондтау (ЖҚЗ) орталығының мамандары апаттан кейінгі ахуалды бағамдап көрген болатын.

– 10-11 мамырда Риддер қаласы маңында болған орман өртіне Жерді қашықтықтан зондтау мәліметтерін негізге ала отырып талдау жасадық. Бұл ғарыштық түсірілімді серіктесіміз Қытай ғылым академиясына қарасты Аэроғарыштық зерттеулер институты ұсынып отыр. Қашықтықтан зондтау деректері үш кезеңде алынды: 2021 жылғы 9 мамырда – өртке дейін, 15-16 мамырда өрттен кейін. Мониторинг аймағы 10-14 мамыр аралығында бұлтты болғандықтан, деректер қолжетімсіз болды, – дейді Инжиниринг және жоғары технологиялар кластері бас директорының орынбасары Өміржан Тәукебаев.

1-кескінде өртке дейін және өрттен кейін 9-шы және 15 мамырдағы суреттер көрсетілген. Орталық мамандары суреттің сары түспен белгіленген тұсы – бұл өртенген аймақ екенін түсіндіріп берді. Ал оның жалпы аумағы 242 гектарға тең. 2-кескін 16 мамырда түсірілген. Ол шартты түспен синтезделген. Бұл суреттегі қызыл аймақ – өсімдік жабыны бар жерлер, ал күйген аймақ қара түспен ерекшеленді.

1-кескін. Өртке дейінгі және өрттен кейінгі орман қоры

2-кескін. Шартты түспен синтезделген кескін

**РИДДЕР
МАҢЫНДАҒЫ
ОРМАН ҚОРЫНЫҢ
242 ГЕКТАРЫ ӨРТТЕН
ЗАРДАП ШЕКТІ**

ғы мен бағытына әсер ететін тағы бір маңызды фактор – жел мен орман өсімдіктерінің құрамы. Өйткені құрғақ, ауру ағаштар тез жанып, желсіз ауа райында да инженерлік құрылымдарға қауіп төндіруі мүмкін.

Сондай-ақ ЖҚЗ деректері өртену қаупі бар аймақтардың картасын жасауға және өткен жылдардағы орман өрттерінің жиілігімен салыстыруға пайдаланылады. Осылайша өрт шалу қаупі жоғары және төмен жерлерді тауып, табиғи апатты басқарудың ұтымды стратегиясын жасауға болады.

Жоғары және орташа кеңістіктік дәлдіктегі ЖҚЗ деректеріне сүйене отырып көлемді сараптама жасалады. Мәселен, өрттің таралуын егжей-тегжейлі талдау; өртенген алаңның аумағын анықтау және келтірілген экономикалық залалды бағалау; өрттерді жою бойынша алдын алу іс-шараларын жоспарлау; шымтезектің терең жану ошақтарын анықтау.

САРЫҰАЙЫМҒА САЛҒАН САРДОБА

Орман, дала өртінен бөлек, жиі алаңдататын төтенше жағдайлардың бірі – су тасқыны. Бір жыл бұрын Өзбекстандағы Сардоба суқоймасында болған апат екі тарапты да біраз әбгерге салды. Ол кезде де университетіміздің ғалымдары ғарыштық түсірілімдер негізінде Түркістан облысы Мақтаарал ауданындағы зардап шеккен жерлерді жедел және дәл анықтаған еді.

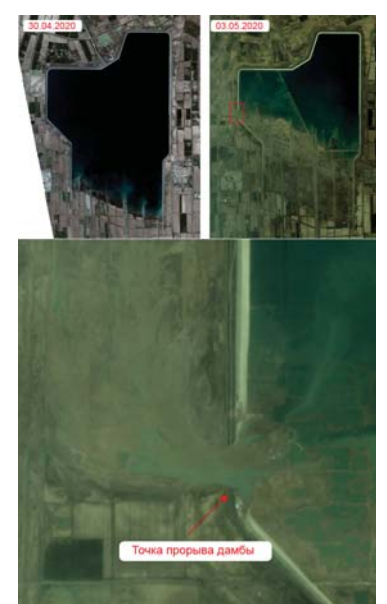
Мамандардың бағалауы бойынша, екі елдегі су басқан аумақтың жалпы ауданы 60 мың гектарды құраған. Оның ішінде 15,2 мың гектар жер Қазақстанға тиесілі территория. Түсірілім кезінде мамандар апатты аймақта екі елдің 24 елді мекені тұрғанын анықтады. Оның жетеуі біздің елде орналасқан. Жер бедерінің ерекшелігіне қарай су ылдилап аққан. Рельефті талдау Қазақстандағы аймақтың еңісте орналасқанын көрсетті. Сол себепті судың үлкен көлемі біздің елді мекендер мен егіс алқап-

тарына лезде жеткен. Бөгет жарылғаннан кейін судың негізгі бөлігі Қазақстан мен Өзбекстан шекарасындағы ойпатты аймаққа шоғырланып, жеткілікті тереңдікте үлкен су басу аймағы пайда болды. 2020 жылдың 3-4 мамырында түсірілген ғарыштық суреттерде көрсетілгендей,

су басқан аумақтардың шекарасы кеңейе түскен. Мұны жер бедеріндегі еңістіктен бөлек, су тасқынына табиғи кедергілер мен үлкен дренаждық арналардың жоқтығымен түсіндіруге болады.

Сондай-ақ орталық мамандары Сардоба суқоймасының

апаттан кейінгі жағдайына баға берген еді. Нәтижесінде бөгет жарылғаннан кейін суқойманың беткі ауданы 24,1 шаршы шақырымға азайғаны анықталды. Қорыта айтқанда, төтенше жағдай өміріміздің кез келген саласында туындауы мүмкін. Сондай сәттерде жедел

әрекет етіп, барынша қауіптің бетін қайтарудың бір амалы – деректерді өңдеудің тың тәсілдерін игеру.

Кәмила ДҮЙСЕН

ТОҚСАН ЖЫЛҒА ЖУЫҚ ТАРИХЫ БАР ӘЛ-ФАРАБИ АТЫНДАҒЫ ҚАЗАҚ ҰЛТТЫҚ УНИВЕРСИТЕТІН КӨПТЕГЕН ТАНЫМАЛ ТҮЛҒАЛАР БІТІРІП ШЫҚТЫ. ОЛАР МЕМЛЕКЕТТІ БАСҚАРУҒА, ХАЛЫҚТЫҢ РУХАНИ ДАМУЫНА, БІЛІМ МЕН ҒЫЛЫМНЫҢ, МӘДЕНИЕТТІҢ ӨРКЕНДЕУІНЕ, ИННОВАЦИЯЛЫҚ ЭКОНОМИКА МЕН ЗАМАНАУИ БИЗНЕСТІҢ ҚАЛЫПТАСУЫНА СУБЕЛІ ҮЛЕС ҚОСТЫ. «МЕНИУ УНИВЕРСИТЕТИМ» – ЖАҢА АЙДАР. МҰНДА БІЛІМ ОРДАСЫНЫҢ ТАНЫМАЛ ТҮЛЕКТЕРІНІҢ ҰШҚАН ҰЯСЫ ТУРАЛЫ ЖЫЛЫ ЕСТЕЛІКТЕРІ МЕН ӨМІР ЖОЛЫНДАҒЫ ЖЕТІСТІКТЕРІ БАЯНДАЛАДЫ.

1970 жылдың наурыз айы еді. КазГУ-дың филология факультетінің бірінші курс студентіміз. «Ректор ауысыпты, Өмірбек Жолдасбеков деген кісі ректор болып келіпті» деген сөз бөлмеден бөлмеге желдей есіп кетті. Біздің жете танытынымыз – кураторымыз Мырзатай Жолдасбеков пен сол кездегі деканымыз Халаби Сайхив. «Келсе келсін, көрерміз» деп сырттай тон пішіп, тобық жұтып жатқан жай бар. Айналага енді алаңдап, жан-жағымызға қарай бастаған тұмса шақ еді ол. Киров және Масанчи көшесіндегі оқу корпусына жүгіріп барып, жүгіріп келіп, дәріске дендеп кірісе бастағанбыз.

Бір күні жатақхана дүрлігіп кетті. Жаппай жүгіріс, әншейінде шаңқылдап ұрсып, шаңымызды қағып жататын комендант Вера апамыздың мейірі жұмсақ, бізді туған баласындай қадірлеп, бәйек болып кетті. Виноград көшесіндегі әйгілі №88 үйдегі ескі жатақхана. Дәліз бойымен бір топ адам дүрлігіп келе жатыр екен. Алдында палуан денелі, бұйра шашты, қозғалысы мығым, жүрісі салмақты, орта бойлы бір кісі келе жатты. Ересек курстың бір студенті: «Жолдасбеков деген – осы кісі, өзі палуан, өзі математик», – деп хабар беріп үлгерді. Біздің бөлмеге кірді. Түрегеліп тұрмыз. Таныса бастады. Түсі жылы, көптен көрінбеген ағамыз сияқты. «Жағдайымыз жақсы» деп тақылдап жатырмыз. Декандарымыз жауапқа риза кейіпте.

«КазГУ-дың оқу корпусы әр жерде екен, жатақханалар да солай, кітапханалар да осы күйде. Жақында университеттік сенбілік жасаймыз, өз қалашығымыз болады, болашақта бәрі бір жерде болып, сабақ оқуға, тұруға, жан-жақты дайындалуға ыңғайлы жасаймыз», – деді сенімді үнмен. Айтқандай-ақ, келесі бір сенбіде жалпы университеттік сенбілік болып, бірінші курстың бәрімізді бірнеше автобусқа мінгізіп, қаланың шығыс бетіне алып келді. Орасан зор аумақ, қалың тоғай, сан түрлі қаптаған ағаш. Осы жерде КазГУград болады екен, соның орнын тазалап, ретке келтіреді екенбіз. Күліп-ойнап жүріп бірнеше машина толған қоқысты тиіп жібердік. Осылайша жаңа ректор Өмірбек Жолдасбеков КазГУградтың алғашқы қадасын қақты. Кейін білсек, бұл жердің көлемі 100 гектар екен.

Сол жылы ауқымды құрылыстар басталды. Ол кезде құрылыс қарқыны, неге екенін кім білсін, ұзақ жүретін. Армандаумен жүріп біз университетті баяғы ескі корпустарда оқып бітіріп, жан-жаққа тарап кеттік. Реті келгенде «біз КазГУградтың іргетасын қалағанбыз» деп мақтанып қоямыз. Ректор Жолдасбековтің ерен еңбегінің нәтижесінде КазГУград ел мақтанатын іргелі оқу орнына, студенттерге жан-жақты білім беретін білім-ғылым ордасына айналды. Оқу корпусы жаңа-

дан бой көтеріп, жаңа жатақханалар бой түзеді. Студенттердің саны жылдан-жылға өсіп, бұл күнде 27 мыңға жақындады, қызметкерлердің саны 6000-ға тақап, мұнда қызмет ететінін мақтан тұтатын ұрпақтар сабақтастығы жақсы жалғасын тапты.

Қазақ білімінің қарашаңырағы атанған бүгінгі ҚазҰУ әлем-

Өтеген ОРАЛБАЙҰЛЫ,
Мемлекеттік сыйлықтың лауреаты,
Қазақстанның еңбек сіңірген қайраткері:

ҚАЛАШЫҚТЫҢ ҚАДАСЫ ҚАҒЫЛҒАНДА КУӘ БОЛДЫҚ

дегі алдыңғы қатарлы университеттердің ішінен өз орнын тапты, өзінің атағын әлемдік білім меридиандарына таратты. ҚазҰУ түлектерінің ішінен 90 жылдыққа қадам басқан кезеңде 40 министр, 48 елші, жүздеген академик пен Мемлекеттік сыйлықтың лауреаттары, мемлекет және қоғам қайраткерлері, елімізге танымал тұлғалар, Отан соғысы кезінде жаумен жанқиярлықпен соғысқан батырлар, еңбек майданында ел даңқын асырған ерен ерлер, жүздеген депутаттар мен білім саласының озық ұстаздары шықты.

Университет Тәуелсіздіктің тұғырына айналып, әрбір түлегі «мен КазГУ-дың түлегімін» деген қанатты сөзді мақтана айтатын дәрежеге жетті. Бізге дәріс оқыған ғұлама ғалымдар, ұстаздардың дені өмірден өтіп кетті, бірақ олардың әзиз есімдерін кейінгі жас ұрпақ саналы түрде сабақтастырып келеді. Олар бұл күнде аудиториялардың атын иемденіп, өз түлектеріне әлі де ұстаздық ұлағатын үйретіп келе жатқандай.

1994 жылы мен Қазақстан Республикасы Жоғарғы Кеңесінің депутаты болып сайланып, Өмірбек аға Жолдасбековпен бір комитетте қызмет атқардым.

Сол күндерде біз КазГУ-дың әрі түлегі, әрі ректоры ретінде алғашқы қазық қаққан кездегі университеттің өмірбаянын бірге талқылап, сол кезеңдегі күндерді сағыныспен еске алып отыратын едік. Біздің әңгімемізге уақыты табылғанда дем беріп, өзінің де студенттік шақтарын еске алып, еміреніп отыратын ұлы қаламгер Әбіш Кекілбаев, Қуаныш Сұлтанов, бірінші студенттік жылдарын осында бастаған Шерхан Мұртаза, жазушы, академик Уәлихан Қалижан сынды тұлғалар туған университеттерін қадірлеп, құрметтеуден бір жаңылған емес.

Қазақстан Республикасының Тұңғыш президенті – Елбасы Нұрсұлтан Назарбаевтың жоғары оқу орындарына әлемдік Top-200 университеттің қатарына кіру жөнінде тапсырма бергеннен көпшіліктің хабары болар.

лықаралық байланыстарды белсенді дамытып отыр. Университет бұл құрметті де жауапты дәрежені 2014 жылдан бері сақтап келеді.

Оқу орнында Пан Ги Мун атындағы БҰҰ-ның бұрынғы Бас хатшысының тікелей қатысуымен ашылған Орнықты даму институты құрылып, табысты жұмыс істеп тұр. Шетелдердегі жетекші университеттерде Әл-Фараби атындағы 10 ғылыми білім беру орталығы, Ыстамбұл (Түркия) және Делиде (Үндістан) Әл-Фараби мұражай-үйлері ашылып, оларда қазақ тілі мен қазақ халқының мәдениеті үйретіледі, ұлы Абайдың гуманистік идеялары мен ілімі насихатталады. THE пікірінше, университетіміз ең үздік Азия университеттерінің Shortlist қатарына кіреді. ҚазҰУ Top-200 ең экологиялық және Top-50 технологиялық дамыған университеттердің қатарында.

ҚазҰУ кампусы аумағында FTA құрудың алғашқы қадамы әлемнің 130-дан астам жетекші жоғары оқу орындарын біріктіретін «Жаңа Жібекжолы университеттерінің альянсы» Халықаралық IT-кластерін іске қосу болады. Оның өзегін Silicon Valley моделіндегі IT-технопарк және ҚХР үкіметінің гранты бойынша ҚазҰУ-ға ұсынылатын суперкомпьютер құрайды. «Алқаптың» маңызды құрамдас бөліктері қатарында заманауи емхана мен зертханасы бар медициналық-биологиялық кластер, сондай-ақ нанотехнологиялар мен жаңа материалдар, ядролық, ғарыштық және телекоммуникациялық технологиялар, робототехника, пәнаралық гуманитарлық зерттеулер сияқты ғылыми бағыттарды біріктіретін инновациялық кластер бар. Айта берсек, университеттің біліми-ғылыми жетістіктерінің өзі бірнеше мақалаға сыймай қалар еді. Мақтанатын, мерейленетін мысалдар жетерлік.

Соның бірі мен үшін ерекше сәт, 47 жылдан соң кезінде «КазГУградта оқи алмай кетті-ау» деп армандаған оқу орнына сәті түсіп қайта оралдым. Алматыда 1980 жылы бітірген, бүгінде көрнекті мемлекет және қоғам қайраткері болып танылған тұлға, филология ғылымының докторы, профессор, талай мемлекетте төтенше және өкілетті елші болған азамат Жансейіт Түймебаев өзіне кеңесшілік қызметке алып, қоян-қолтық жұмыс істеп келеміз. Өзім оқыған, білім берген, азамат болып қалыптасуыма негіз қалаған университетіме қызмет жасауды әрі парызым, әрі борышым деп есептеймін. Туған уағға сағынып оралған түлек ретінде жаңарған, жасарған, әлемге танылған, әлі де талай биіктерге абыроймен шыға алатын зор мүмкіндігі бар Қазақ ұлттық университетінің ұжымында, өз білімі мен білігін оқу орнының одан әрі өркендеп, дамуына үлес қосуға ұмтылған жандардың қатарында жүргеніме ризамын.

Алда талай белестер мен жауапты сапарлар тұр. «Білімді елдің еңсесі биік» деп ұлттық идеологияның нұрлы нысанасын нұсқаған президентіміз Қасым-Жомарт Тоқаев алға қойып отырған міндеттер мен тапсырмаларды жоғары дәрежеде атқарып шығуға Қазақ университеті толық дайын деп санаймын. Ынтымақшыл ұжым, береке-бірлікті ұстанған ұстаздар қауымы мен өмірлік сапарларына күштарлық пен ізденісті мақсат тұтқан қазіргі студенттер біздің арамыздағы 47 жылдық арақашықтықты сәт сайын жақындата түседі деп сенемін.

Тарихи 90 жылдық кезеңіне бағыт ұстанған ұлттық университеттің Тәуелсіздіктің 30 жылдығы қарсаңындағы жан-жақты жұмыстары, бағалы бастамалары, атқарып жатқан ізгі істері, жарқын жаңалықтары жалғаса береді деп сенемін.

Қазақтың ғалым қызы, филология ғылымының докторы, профессор Алма Қыраубаева қамшының сабындай қысқа ғұмырында ғасырға азық болар мол қазынаны халқына сыйлап, қазақ әдебиеті мен мәдениетіне елеулі үлес қосты.

Мектеп қабырғасында жүргенде-ақ әдебиетке бейімділігін танытқан шәкірт С.Киров атындағы Қазақ мемлекеттік университетіне оқуға түседі. Қазақ әдебиеті мен мәдениетіне ерекше бір леп әкелген жаңа толқынмен бірге осы оқу орнын 1970 жылы бітірген соң, талантты түлек ұстаздарының назарына ілігіп, 1973 жылы аспирантураны тамамдайды. 1974-2000 жылдар аралығында қазақ ғылым-білімінің қарашаңырағына айналған Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университетінде ғылыми-педагогикалық тұрғыда жемісті қызмет атқарды.

Ұлттық мектеп үлгісін жасады

Алма Қыраубаева ғылыми ізденістерімен қатар, ұлттық тәрбие мәселелерімен де белсене айналысты. «Саяси тәуелсіздігімізді алғанмен, рухани тәуелсіздікке жету оңай емес. Оған қазақ баласы жаппай қазақ мектебінде оқитын күнге жеткенде ғана үміт артуымызға болады. Осы ұлы мақсат үшін күрес бүгін де, ертең де тоқтамауы тиіс», – деп жазды ол «Жаным садаға» атты еңбегінде.

Алма Мүтәліпқызы тәуелсіздіктің алғашқы жылдары, яғни 1993 жылы Алматы облысы Қарасай ауданының Ораз Жандосов ауылында жекеменшік Қазақ гуманитарлық мәдениет мектеп-лицейін ашты. Бұл гуманитарлық лицейде білім беру, тәрбие жұмысы мемлекеттік стандартты сақтай отырып, ұлттық дәстүр бағытында жүргізілді. Қаражат тапшылығына байланысты 1996 жылға дейін ғана жұмыс істегеніне қарамастан, Алма апайдың лицейі қазақ ұлттық мектебі үлгісінің тәуелсіздік кезеңінде жүзеге асқан бір көрінісі болды. Олай дейтін себебіміз – Алма

Қыраубаева мектеп бағдарламасын жүйелеумен қатар, білім беретін білікті ұстаздар құрамын да ойдағыдай жасақтады. Университетті үздік оқыған өз шәкірттері: Самал Дәрібаев, Саида Нәжімеденова, Ләйла Мұсалы, Айсұлу Қасымбектермен бірге, тәжірибелі ұстаздар – ерлі-зайыпты Бекболат пен Зибә Бәйтқовтер, Нұрсұлтан Сәрсенбаев, Қарлығаш Әбетаевалар еңбек етті. Солардың қатарына тәуелсіздіктің алғашқы жылдарында өзге мемлекеттерден елім деп ентелей жеткен қандас білімді жастарды да тарта білді. ҚХР Пекин орталық ұлттар университетінің түлегі, әдебиеттанушы Рахым Айыпұлы, Пекин орталық ұлттар университеті өнер факультетінің және Құрманғазы атындағы консерваторияның түлегі Ернұр Тұрсынәліұлы, Шыңжаң педагогикалық институтының түлегі, ақын Дәулетбек Байтұрсынұлы, Қарақалпақстаннан Сәкен Нұрашев, Қырғызстаннан Кәмила Сарымсақова секілді талантты қыз-жігіттер келіп, Қазақ гуманитарлық мәдениет лицейінің алғашқы ұстаздары ата-

нып, мектеп оқушыларына жан-жақты білім берді. Олар білім бере жүріп, артта қалған туыстарын осындағы қыз-жігіттердің көмегімен атажұртқа шақыртты.

Филология ғылымының докторы, профессор Өмірхан Әбдіманов Алма Қыраубаеваның ұлағатты ұстаздары, әлеуметтік-қоғамдық ортасы жайлы: «Алма Мүтәліпқызы университет қабырғасында Бейсенбай Кенжебаев, Рахманқұл Бердібай, Тұрсынбек Кәкішев, Зейнолла Қабдолов сынды ұлағатты ұстаздардың қамқорлығын көріп, тәлім-тәрбиесін алды. Ғалымның студенттік жылдардағы жолдастары Алдан Смайыл, Әділбек Тауасаров, Нұрлан Оразалин, Сағат Әшімбаев, Әшірбек Көпіш сияқты қазақ әдебиетіндегі өзіндік сара жолы бар, нар тұлғалы азаматтар шығармашылық ізденістеріне, өмірге деген құлшынысына ерекше серпін бергені анық», – деп, сол буынның қазақ әдебиеті мен мәдениетіне, ұлт руханияты мен ғылымына зор серпіліс әкелгеніне ризашылығын білдіреді.

Әл-Фараби атындағы ҚазҰУ-дың Қазақ әдебиеті кафедрасының доценті, филология ғылымының кандидаты, Алма Қыраубаеваның шәкірті Самал Дәрібаев ұлағатты ұстазы және мектеп жайлы толғана келіп: «Жалпы, ұстаз атты ұлы ұғымға сай болу үшін осы жолды мұрат тұтқан жанның бойында бірінбірі толықтырар үш қасиет тоғысуы шарт. Меніңше, оның біріншісі – телегей теңіз терең білім, екіншісі – өмірімен өзектес деп біліп, таңдаған мамандығын жетік меңгерген біліктілік, үшіншісі – өз ортасына сыйлы бола білген кісілік келбет. Міне, осы үш қасиет ұстаз тұлғасында тұтаса тоғысып, әрқайсысы көзге ұрып әрі бір-бірімен кіріге жымдасып кеткенде ғана нағыз ұстаз жаратылысы ерекшелене түседі. Баршаға «Алма апай» атанып кеткен Алма Мүтәліпқызының бүкіл болмыс-бітімінен осынау үш қасиет анық байқалып тұратынды», – деп, ұстазға деген ыстық ықыласымен бөліседі. Ол ойын сабақтай келіп, «Сол жылдары талайды тентіретте жаздаған

төкаппар тапшылық мектебімізді де терең тунғыбына тартып, тығырыққа тіреді. Халықтың игілігіне айналған мектеп нарықтың иірімінде кете барды. Қаржы мен қамқорлықтың аздығынан мектебіміз жабылды», – деген өкінішін де жасырмайды.

Алма Қыраубаеваның ғалым ретінде алдына екі түрлі мақсат қойғаны ерекше байқалады. Оның біріншісі әлі зерттелмей жатқан әдеби құндылықтарды ғылыми тұрғыдан игеру болса, екіншісі – сол игерілген қазынаны туған халқының кәдесіне жарату. «Ғалымның хағы, жақсының аты өлмейді» деген халық даналығына сай, Алма Қыраубаеваның 2008-12 жылдар аралығында «Ғасырлар мұрасы» (2008), «Ежелгі әдебиет» (2008), «Шығыстық қисса-дастандар» (2010), «Жаным садаға» (2011), «Мыңжылдық жоллаушы» (2012) атты бес томдық шығармалар жинағы жарық көріп, ғылыми айналымға түсті. Оның ғылыми зерттеулері, педагогика саласындағы еңбектері мен ұстанымдары жаңа буынды тәрбиелеуде, оқушыны жеке тұлға ретінде дамытудағы тың тұжырымдары, тәуелсіз ел ұрпақтарына білім беруде өз даралығымен ерекшеленді.

Алма Мүтәліпқызының ел тәуелсіздігінің алғашқы қиынқыстау кезеңінде білім, ғылым саласында келелі ой, батыл идея ұсынып қана қоймай, оны іс жүзінде дәлелдеуі – үлкен ерлік және бұл оның қажымас қайсарлығы. Бұл оның Алаш ардақтыларының ұлы арманын жалғастырып ұлт тұлғасы екенін әйгілей түскендей.

С.ТЛЕУБАЕВ,

Қазақ әдебиеті және әдебиет теориясы кафедрасының аға оқытушысы, ф.ғ.к.

Т.ДӘУІТҰЛЫ,

әдебиеттану мамандығының 1-курс докторанты

Студенческая жизнь в связи со всемирной пандемией – уже приобрела иной формат. Помимо занятия, лекции, экзаменов наш университет дает возможность реализации различных инициатив обучающихся.

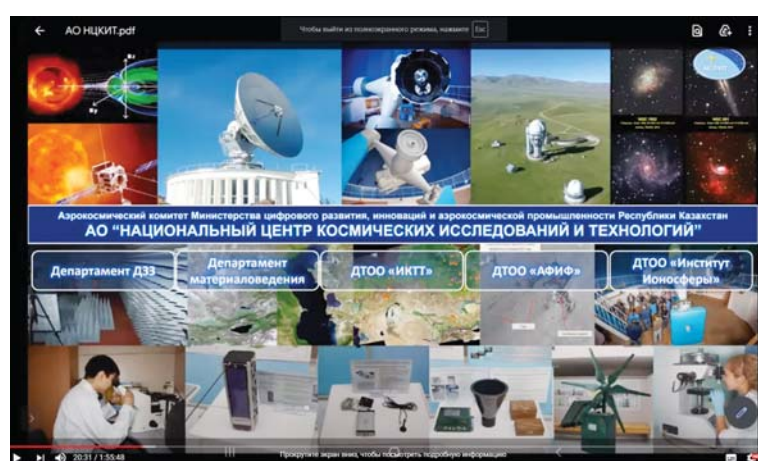
Во время педагогической практики докторантами 1 курса кафедры механики по специальности «Космическая техника и технологии» Р.Жунусовым, М.Тасовой, А.Калыбековой и А.Баден было проведено профориентационное мероприятие на тему: «Перспективы трудоустройства в организации сферы космической техники и технологий РК», посвященное к 60-летию дня Космонавтики. Данное мероприятие, проведенное в рамках проекта «Айналанды нұрландыр», было направлено на устойчивое развитие системы трудоустройства студентов кафедры механики по специальности «Космическая техника и технологии». Программа профессиональной ориентации была направлена для успешного трудоустройства и более детального понимания студентами выбранной специальности. Так как студент, поступив в университет, не всегда понимает возможности выбранной им специальности.

На данном мероприятии при-

Профориентационное мероприятие для студентов

нимали участие студенты 1-4 курса обучающиеся по программе бакалавриата и 1-2 курса по программе магистратуры. Не зря докторантами нашего университета было выбрано направление трудоустройства. Вопрос по устройству на работу стоит в нынешнее время остро, актуальность данного мероприятия был очевиден. Организаторами были тщательно учтены все детали мероприятия, так как данное собрание даёт толчок в становлении студентом, как и в профессиональном поприще, так и в трудовом направлении.

На мероприятие также были приглашены представители кафедры механики и потенциальные работодатели. Основными приглашенными участниками – «потенциальными работодателями» были: заместитель Председателя Правления, АО «Национальный центр космических исследований и технологий» Асылхан Бибосинов, директор департамента стратегического развития и международного сотрудничества ТОО «KazAeroSpace» Малика Баталова,

начальник отдела мониторинга водных ресурсов департамента пространственных данных АО НК «Қазақстан Ғарыш Сапары» Аяғоз Аипова, управляющий партнер ТОО «Rakurs Tech», сертифицированный пилот Федеральной авиационной администрации (FAA) США и руководитель компании ТОО «Rakurs Tech» Джеймс Боулин Стьюарт, заведующий сектором ДТО «Институт ионосферы» Нурмахамбет Сьдық.

По списку участников можно увидеть, что принимали участие не только граждане нашей страны, но и сертифицированный пилот США, в том числе и представители крупных государственных и квазигосударственных отраслей. Каждый из приглашенных спикеров мероприятия выступил с речью, которая сопровождалась информативными презентациями и видеороликами о деятельности компании, в том числе и о

детализации специальности КТТ. Любой желающий имел возможность лично задать вопросы по насущным темам, таким как трудоустройство, прохождение трудовой практики, получение снимков со спутника для научных целей, научно-материальное обеспечение.

Студенты нашей кафедры получили много полезной информации по специальности КТТ, а также узнали какие большие возможности даёт данная специальность в отрасли: космического/спутникового мониторинга, космического проектирования, в системах дистанционного зондирования Земли, возможности и пути мониторинга и выявления явлений ЧС, узнали, как все вышеперечисленные направления интегрируются со специальностью КТТ. Студенты в рамках мероприятия получили ответы на интересующие вопросы и увидели свои возможности в научно-исследовательском направлении.

Вышеуказанное мероприятие доступно к просмотру по ссылке ниже на Youtube канале:

https://www.youtube.com/watch?v=Rf9vq14g2rY&ab_channel=RustemZbunussov

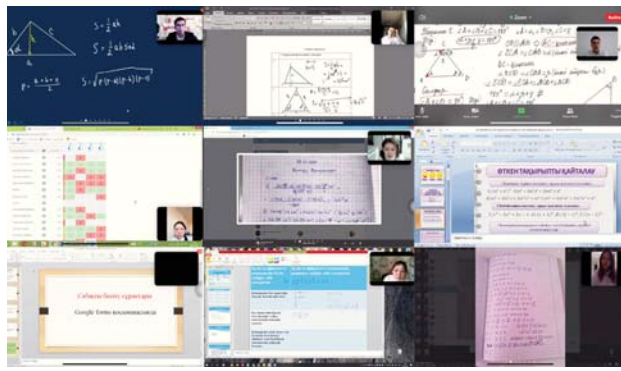
А.ҚАЛЫБЕКОВА,

А.БАДЕН,

докторанты специальности КТТ Кафедра механики КазНУ

БІЛІМДІ ТӘЖІРИБЕМЕН ҰШТАСТЫРДЫҚ

Механика-математика факультеті «Механика» мамандығының 4-курс студенттері білімді тәжірибемен ұштастыру мақсатында ұстаздық жолымен жүріп, өзімізді шыңдай түстік. Әлемдік пандемия уақытымен тұспа-тұс келгендіктен, педагогикалық тәжірибе онлайн форматта өткізілді.

Жаһанды жайлаған дертпен күресуде қашықтан оқыту заман талабына айналды. «Механика» мамандығының 15 студенті Алматы қаласындағы Сұлтан-Ахмет Ходжиқов атындағы №39 мамандандырылған лицейде төрт апта бойы ұстаз деген ұлы есімді өздеріне серік етті.

Тәжірибе барысында лицей мұғалімдерінің сабақтарына қатысып, әр

ұстаздың өзіндік сабақ тақырыбын түсіндіру, оқушылармен қарым-қатынаста байланыс орнатудың әдіс-тәсілдерін меңгердік. Қашықтан оқыту барысында жүргізілген сабақтарды «ойды сан-саққа жүгірткен сабақ» деп ата едім. Себебі мұғалімдер онлайн сабақ барысында тек тақырыпты түсіндіріп қана қоймай, көмекші құрал ретінде «бот» негізінде жұмыс істейтін сайттарды пайдаланып, оқушылардың сабақты түсіну деңгейін тест, блиц-сұрақ, ло-

терея, тағы да басқа ойын түрлерін қолдану арқылы тексеріп отырады. Бұл бізде мұғалімдердің тек бір бағытта емес, заман талабына сай жан-жақты дамыған, жаңа техникаларды меңгерген, жаңашыл ұстаз бейнесінің қалыптасқанын көрсетті.

Тәжірибе барысында жоғары және төменгі сынып оқушыларына математика бағыты бойынша онлайн сабақтар жүргізілді. Оқушыларға алгебра, геометрия пәндері бойынша онлайн форматындағы

сабақтар өткізіліп, сандар мен өрнектердің, геометриялық фигуралардың қыр-сырлары түсіндірілді. Педагогикалық тәжірибені жауапкершілікті талап ететін практика десек те болады. Студенттерге ұстаз болу деген үлкен жауапкершілік артылғандықтан, әрине, қорқыныш пен үрей бойымызда қатар жүрді. Педагогикалық практика барысында «Ұстаз болу – жүректің батырлығы» екеніне шынымен де көз жеткіздік.

Біздің осындай сынақтан лайықты өтуімізге себепші болып, қолдау көрсеткен педагогикалық практика жетекшісі, ф.м.ғ.к., доцент Асылбек Төлепбергеновке және №39 мамандандырылған лицей ұжымына алғысымыз шексіз.

Азиза ҚАШҚЫНОВА,
Механика
кафедрасының 4-курс
студенті

Әл-Фараби атындағы ҚазҰУ-дың тарих факультеті – отандық және шетел тарихы, археология, этнология, музей ісі мен ескерткіштерді қорғау, мұрағаттану саласында жоғары дәрежелі маман даярлау ісінде еліміздегі ең мықты орталықтардың бірі.

Мүмкіндіктер мекені

Факультет бүгінде алыс және жақын шетелдермен кең түрде халықаралық ғылыми байланыстар орнатып, ғалымдар мен студенттер Ресей, Италия, Франция, Германия, Қытай және тағы басқа елдердің мамандарымен бірге ғылыми-зерттеу жұмыстарын жүргізіп, бірлескен экспедицияларға қатысады. Университет қабырғасында білім алатын студенттер мен жас ғалымдардың ғылыми-инновациялық әлеуетіне қолдау көрсетуде заманауи зертханалық база, ғылыми үйірмелер мен клубтар құрылып, нәтижелі жұмыстар атқарылып келеді.

Бүгінде университетіміз ұлттық және халықаралық еңбек нарығында бәсекеге қабілетті және сұранысқа ие мамандарды, ел мен әлем азаматтарына қалыптастырудағы сапалы жаңа нәтижелерге қол жеткізуді, сондай-ақ білім беру және біліктілікті арттыру арқылы қоғамды тұрақты дамытуда еңбек етіп келеді. Осындай сан мүмкіндіктерге толы Әл-Фараби атындағы ҚазҰУ-дың студенті атану – асқақ арман, үлкен мақтаншыл.

Қ.АНДАС,
тарих факультетінің 2-курс магистранты

КазНУ им. Аль-Фараби в течении последних нескольких лет независимости успешно дает возможность студентам и магистрантам пройти международную стажировку. Являясь отличным способом познакомиться с жизнью и работой за границей без больших временных и денежных вложений, профессиональные стажировки для магистрантов, студенческий обмен и волонтерство набирают популярность не менее, чем высшее образование за рубежом. Участники таких программ даже за короткий период получают ценный опыт межкультурной коммуникации, востребованные навыки и возможность заработать.

ПОЛЕЗНАЯ ОНЛАЙН СТАЖИРОВКА

К сожалению карантинные меры, введенные в ответ на COVID-19, привели к сужению доступа людей, разрушив многие планы и поставленные цели на этот учебный год. Но на кафедре «Теплофизики и технической физики» физико-технического факультета нашли решение данной проблеме. Благодаря согласию между заместителем заведующей нашей кафедры Жанар Каиржановной Шортанбаевой и кафедрой «Безопасности и информационных технологий» Научно-исследовательского университета Московского энергетического института (МЭИ) в лице координатора Ирины Александровны Кулик успешно организовалась десятидневная Международная онлайн школа. Занятия курса проходили во время празднования Наурыз, в вечернее удобное время, когда магистранты были свободны для получения, разбора и анализа информации.

Профессорско-преподавательский состав МЭИ за десять дней стажировки полностью раскрыл тему школы «Цифровые технологии в энергетике и промышленности XXI». Начиная с истории цифровизации и обзора современных трендов компьютерных наук, мы разобрали возможности цифровизации электроэнергетики, разобрали актуальные проблемы информационной безопасности в энергетике. Особый интерес у

магистрантов вызвало занятие, где доцент кафедры БИТ Сергей Рыжиков провел мастер-класс по выявлению и защите технических каналов утечки информации на предприятиях энергетике и WEB-технологии для поддержки экономики и энергетике.

Во время и после стажировки у нас сохранились чувства интереса, любопытства, ожидания чего-то нового и неизведанного. Ведь цифровизация и сфера цифровых технологий обладают особой магией, которая объясняется только наукой. По завершении стажировки участниками в онлайн формате вручили сертификаты о прохождении курса, а мы, в свою очередь, постарались получить как можно больше информации, касающейся деятельности уже существующих центров в энергетике. Необходима комплексная и активная работа для воплощения огромного количества набросков, заметок, записей и всех идей в жизнь, но я верю, что результаты стажировки уже используются в написании практических частей магистерских диссертаций многих участников международной онлайн школы.

Г. ТУРСЫНБАЙ,
магистрант кафедры
Теплофизики и технической
физики физико-технического
факультета КазНУ

ТІЛ МЕҢГЕРУДЕГІ ЖЕТІСТІКТЕРІМЕН БӨЛІСТІ

Ел Тәуелсіздігінің 30 жылдығына арнайы «Рухани жаңғыру» мемлекеттік бағдарламасы аясында жоғары оқу орнына дейінгі білім беру факультетіндегі Шетелдіктердің тілдік және жалпы білім беру дайындығы кафедрасы оқытушыларының ұйымдастыруымен «Қазақстанға қош келдіңіз!» атты онлайн форматтағы мерекелік іс-шара халықаралық деңгейде өтті.

Бұл мереке әлемнің әр елінен келген ұлт өкілдеріне тіл меңгертіп, қазақ халқының салт-дәстүрін, ата тарихын дәріптеп, жаңалыққа толы, инновациялық дамудың әдіс-тәсілдерін меңгеріп жатқан ұстаздар еңбегін елге таныту мақсатында өтіп, кафедра жұмысының нәтижесін кеңінен таныстыруға зор мүмкіндік берді.

Ұлттың дамуы білім құндылықтарынан бастау алады десек, осыдан 35 жыл бұрын бой көтерген біздің кафедра бүгінде шетелдік жастарға лайықты білім беріп, тәрбиелеп, сара жолға салатын білім мекеніне, университетіміздегі ең беделді кафедраның біріне айналды. Тамыры бекіген кафедрамыз жылдан-жылға көркейіп, озық та инновациялық технологиялар мен білікті қызметкерлердің ерен еңбегінің арқасында жаңару үстіндегі білім мекеніне айналып, дамуын жалғастыруда.

Іс-шараға әлемнен Қазақстанда тіл үйреніп, білім алғысы келетін шетелдік азаматтар және әр елдің консулдығы мен білім-мәдени орталықтар, шетелдік компаниялар өкілдері, шетелдегі жоғары оқу орны-

дарынан қонақтар қатысты. Аталмыш шараны университетіміздің Халықаралық қатынастар департаментінің директоры Айжан Болатханқызы салтанатты түрде ашып, қонақтарға және шетелдік талапкерлерге университетіміздің тарихы, осында білім алу келешегі туралы және факультет, кафедра тарихынан сөз қозғай отырып, күні бүгінге дейінгі жетістіктерін айтып, кафедраның қазіргі таңдағы орны мен маңыздылығына тоқталып өтті.

ЖОО-ға дейінгі білім беру факультетінің деканы Жарылқасын Жаппасов осы мерекеге арналған кіріспе сөз сөйлеп, кафедра туралы, оқу үдерісін, студенттік өмірді ұйымдастыру жайында айтты. Қазақстандағы «Россотрудничество» өкілдігінің жетекшісі – ұйымдастыру комитетінің тең төрағасы Алексей

Коропченко және университетіміздің тәрбие жұмысы жөніндегі департамент директоры Жұлдыз Есімова құттықтау сөз сөйлеп, жылы лебіздерін білдірді.

Іс-шара концерттік бағдарламамен жалғасты. Концерттік бағдарламаға Қытай, Корея, Ауғанстан, Түркия, Италия, Испания, Швейцария, Жапония және басқа да елдерден қазақ және орыс тілдерін онлайн оқып жатқан шетелдік студенттер қатысып, ән орындап, өз тілдерінде атақты ақындарының өлеңдерін мәнерлеп оқи отырып, қазақ және орыс тілдерін меңгерген деңгейлерін, өз білімдерін, өнерлерін көрсете білді. Студенттер қазақ және орыс тілдерін меңгерудегі жетістіктері туралы мақтаншыпен айтып, оқытушыларына алғыс білдірді. Шетелдік студенттер мен оқытушылар дайындаған концерттік бағдарлама жиналған жұртшылық көңілінен шықты.

А. СӘДЕНОВА,
жоғары оқу орнына дейінгі
білім беру факультеті
Шетелдіктердің тілдік
және жалпы білім беру
дайындығы кафедрасы

Археология саласының ардагері

Тарих факультетінің Археология, этнология және музеология кафедрасы қос қуанышты қатар тойлауда. Аталмыш кафедраның 50 жылдығымен қоса, кафедра профессоры Мадияр Елеуовтің 75 жылдық мерейтойы тұспа-тұс келіп отыр.

Кафедра ғалымдары мен ұстаздары абыройлы әрі қастерлі істе аянып қалмағаны белгілі. Оған еліміздің түкпір-түкпірінде жасалған бірегей археологиялық жаңалықтар, этнографиялық экспедициялар барысында жиналған мәдени мұра туындылары, нәтижесінде музей қорларына табысталған жәдігерлер мен сүбелі ғылыми еңбектер куә. Мадияр Елеуов осы іс-шаралардың ыстық-суығына төзіп, басы-қасында болды. Ғалым тарихи-мәдени мұра ескерткіштерін тауып, оны қазумен ғана шектелген жоқ, сонымен бірге ғасырлар қойнауынан жеткен бұл ескерткіштерді сақтау мәселесінде айрықша құлшыныс танытты.

Мадияр Елеуов 1946 жылы 3 мамырда Қызылорда облысы Шиелі ауданы Еңбекші ауылында дүниеге келген. Ғалымның туып-өскен өңірі – Сырдың ортаңғы және төменгі ағысы, яғни ежелгі отырықшылық мәдениеттің айрықша дамыған жері. Осының өзі жас талапкерді тарих саласына, оның ішінде қызығы мен шығармалар мол археологияға бағыттаған тәртізді. Алайда мақсатына жетуі түрлі себептерге байланысты біраз кейінге шегерілді. Алдымен туған жерде бірнеше жыл еңбек етіп, кейін әскери борышын өтейді.

Мадияр Елеуовты 1970 жылы Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университетінің (бұрынғы С.Киров атындағы Қазақ мемлекеттік университеті) тарих факультетіне оқуға түседі. Оқу ордасында 1971 жылы еліміздегі тұңғыш Археология және этнология кафедрасы ашылады. Кафедра басшысы, алғашқы кәсіби археолог Ә.Оразбаевтың бастамасымен отандық және Одақ көлеміндегі белгілі ғалымдар дәріс оқуға шақырылды. Атап айтқанда: академик Ә.Марғұлан, тас дәуірі маманы Х.Алпысбаев, әйгілі археолог К.Ақышев, антрополог О.Исмағұлов, профессорлар У.Шалекенов, Х.Арғынбаев, М.Черников пен М.Грязнов тәрізді ғалымдар кафедрामызда дәріс берді. Осы тұлғалар кейінгі қазақ археологиясы мен этнологиясында үлкен ғалымдар шоғырының қалыптасуына септігін тигізді. Міне, солардың қатарында Мадияр Елеуовты да бар.

Университетті бітіргеннен кейін Мадияр Елеуовты ұстазы, профессор У.Шалекеновтің шақыруымен өзі бітірген кафедрада лаборант болып қабылданып, профессор дәрежесіне дейін жетті. 1991 жылы археология мамандығы бойынша «VI-XIII ғғ. Шу өңіріндегі ортағасырлық қалалар мен елді мекендердің мәдениеті»

атты тақырыпта кандидаттық диссертация, 1999 жылы «Шу-Талас өңірлерінің ортағасырлық қалалары мен мекендері (VI-XIII ғғ.)» атты тақырыпта докторлық диссертациясын сәтті қорғады.

Мадияр Елеуовты өзінің жинақтаған білімі мен тәжірибесін Л.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті мен Қожа Ахмет Ясауи атындағы Халықаралық қазақ-түрік университетінде археология саласының дамуына пайдаланды.

2008 жылдан бері өзі білім алған және ғылыми-педагогикалық қызмет атқарған білім ордасына қайта оралып, күш-жігерін университетіміздің ғылыми мен білімін дамытуға арнауда.

Кез келген ғалым-ұстаздың артында қалған ізі – оның ғылыми еңбектері мен шәкірттері. Мадияр Елеуовтың еңбегі ұшан-теңіз. Ғалым 500-ден астам ғылыми және оқу-әдістемелік еңбектің авторы. Бүгінде Д.Талеев, Е.Ақымбек, М.Бахтыбаев, С.Қалиев, С.Мұрға-

баев сынды шәкірттері елімізге еңбек етуде. Ол 1989 жылы университет көлемінде алғашқы болып факультетімізде «Қазақ тілі» қоғамын ұйымдастырды.

Болмысынан қарапайым Мадияр Елеуов атақ-даңқтан да кенде емес. 2009 жылы «Жоғары оқу орнының үздік оқытушысы – 2009» төсбелгісімен марапатталды. 2010 жылы Қазақстан Республикасы президентінің жарлығы бойынша «Қазақстанның еңбек сіңірген қайраткері» құрметті атағы берілді. 2016 жылы Қызылорда облысы Шиелі ауданының «Құрметті азаматы» атанды.

Мадияр Елеуовтың мерейтойымен құттықтай отырып, ұжым атынан деніне саулық, қызыққа толы ғұмыр, көпшіліктің ыстық ықыласы мен құрметін, ырыс пен ынтымақ, бақ-береке тілейміз!

Ринат ЖҰМАТАЕВ,
Археология, этнология және музеология кафедрасының меңгерушісі

Түркістанда еліміздің жоғары оқу орындары арасында волейболдан өткен XI жазғы университет арасында ойындары нәтижесінде Әл-Фараби атындағы ҚазҰУ-дың ерлер командасы кезекті тамаша жеңісіне қол жеткізді.

I орын қанжығаға байланды

Оқу орнының басшысы Жансейіт Түймебаев спортшыларды айқын жеңісімен құттықтады. Ректор университет құрама командасы мен оның бапкері, Қазақ КСР-нің еңбек сіңірген жаттықтырушысы Виктор Журавлевтің ерен еңбегі мен жоғары кәсіби деңгейін атап өтіп, жастарға спорт пен оқуда жаңа табыстар тіледі.

Университеттің спорт алаңдарындағы тартысты дода 12 мамырда басталып, өз мәресіне жетті. Жарысқа еліміздің 10 жоғары оқу орнының ең мықты командалары қатысып, бақ сынасты.

Қазылар алқасы шығарған қорытынды бойынша Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті I орынды қанжығасына байлап, жеңімпаз атағын сақтап қалды. Ал II орынды Қ.Ясауи атындағы Халықаралық қазақ-түрік университеті иеленсе, жүлделі III орынға Қорқыт Ата атындағы Қызылорда мемлекеттік университеті лайықты деп танылды.

Сондай-ақ Алматы мен Талдықорған ЖОО-ларының 6 командасы қатысқан қыздар арасындағы волейболдан турнир аяқталды. Әл-Фараби атындағы ҚазҰУ командасы І.Жансүгіров атындағы Талдықорған университетінің командасынан басым түсіп, жеңіс тұғырынан көрінді.

Барша жеңімпаздарды шын жүректен құттықтаймыз! Спортшыларға сәттілік, күш-қуат пен зор сенім тілейміз!

Әл-Фараби атындағы ҚазҰУ-дың
Баспасөз қызметі

ВОЛОНТЕРЫ ПРИСТУПИЛИ К РАБОТЕ

По просьбе компании Astana motors по оказанию информационной и консультативной поддержки в разъяснительной кампании среди населения по вакцинации, преподаватели кафедры политики и организации здравоохранения КазНУ им. Аль-Фараби во главе с заведующей, проф. Капановой Г.Ж., магистрантами и докторантами по специальности «Медицина» решение принять активное участие в волонтерской работе по вакцинации от Covid-19.

Борьба с Covid-19 это не только проблема системы здравоохранения, но в ней задействованы все силы общества. Предварительно профессором Гульнарой Капановой, докторантами Жибек Оралхан и Акботой Тарғыновой в течение 3-х дней проведен цикл лекций для всех сотрудников ТРЦ, где были затронуты темы истории пандемий и роль вакцин в сохранении здоровья и популяции людей на Земле; виды вакцин, их особенности, польза вакцинации, что такое коллективный иммунитет и какую роль он играет в нормализации эпидемиологической ситуации в

стране, о видах вакцин, что нужно знать о вакцине против COVID-19 и др.

Администрация ТРЦ «Мега Алматы» выделила место под прививочный пункт, оборудованное всем необходимым согласно санитарно-гигиенических требований. Непосредственно вакцинацию проводят сотрудники городской поликлиники №4 г. Алматы. На входе в прививочный пункт имеется аппарат выдачи талона на очередь. Затем на табло высвечивается номер по талону и человек приглашается для получения вакцины. Организована зона ожидания своей очереди на прививку с соблюдением

социальной дистанции; палатки вакцинации, где врач предварительно проводит полный физикальный осмотр, после чего при отсутствии противопоказаний проводится непосредственно вакцинация. На месте параллельно работают координаторы из числа сотрудников ТРЦ, а также профессорско-преподавательский состав кафедры Политики и организации здравоохранения КазНУ имени Аль-Фараби, магис-

транты и докторанты кафедры. Кроме того, в пункте установлен интеллектуальный робот, способный ответить на интересующие вопросы.

В данном прививочном пункте на выбор предлагаются два препарата: Спутник-V Российского производства или Науат-Vax Китайского производства, разливаемый в ОАЭ. Работа проводится согласно утвержденного графика в ТРЦ «Мега

Алматы» ежедневно в три смены. Прививочный пункт работает с 9.00 до 20.00 без выходных и перерывов на обед.

Волонтерами от кафедры политики и организации здравоохранения факультета медицины и здравоохранения КазНУ имени Аль-Фараби, проводится разъяснительная работа с населением по фармакологическим свойствам вакцин, о видах вакцин, о необходимости коллективного иммунитета, а также они отвечают на вопросы, которые интересуют не только тех, кто пришел на вакцинацию, но и посетителей ТРЦ. Параллельно проводится анонимное анкетирование об осведомленности населения о вакцинации.

К.БАЙГОНОВА,
ст. преподаватель кафедры политики и организации здравоохранения

М.ГАБДУЛЛИНА,
докторант I курса по специальности «Медицина»

ҚҰРЫЛТАЙШЫ:

Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университетінің ректораты

Бас редактор: Гүлнар ЖҰМАБАЙҚЫЗЫ

Жауапты хатшы-дизайнер: Талғат КІРШІБАЕВ

Тілшілер: Досжан БАЛАБЕКҰЛЫ, Қайыржан ТӨРЕЖАН, Нұрбек НҰРЖАНҰЛЫ, Кәмила ДҮЙСЕН, Алмабек ИБРАЙЫМОВ

Фототілші: Марат ЖҮНІСБЕКОВ

Корректор: Күләш ҚАДЫРБАЕВА

МЕКЕНЖАЙЫ:

050040, Алматы қ., Әл-Фараби даңғылы, 71, ректорат, 3-қабат, №302, 304 бөлме. Байланыс телефоны: 377-33-30, ішкі: 11-94, тікелей: 377-31-48.

Электронды мекенжай: kaznugazeta@gmail.com

Газет редакцияның компьютер орталығында теріліп, беттелді. «Қазақ университеті» баспаханасында басылды.

Бағасы келісім бойынша.

Таралымы – 1000

- Жарияланған мақаладағы автор пікірі редакцияның көзқарасын білдірмейді.
- Редакцияға түскен қолжазба қайтарылмайды, үш компьютерлік беттен асатын материалдар қабылданбайды.
- «Қазақ университетіне» жарияланған мақала көшіріліп басылса, сілтеме жасалуы міндетті.
- Жарнама мәтініне жарнама беруші жауапты.